કસ્તુરબા ગાંધી બાલિકા વિદ્યાલયો માટેના અનિવાર્ય ધોરણો

શિક્ષણનો અધિકાર

સર્વ શિક્ષા અભિયાન
સૌ ભણે સૌ આગળ વધે

કસ્તુરબા ગાંધી બાલિકા વિદ્યાલયો માટેના અનિવાર્ય ધોરણો

અનિવાર્ય ધોરણોનો અર્થ છે કે વિદ્યાલયની સાથે જોડાયેલા એ તમામ બિન્દુઓ અને જરૂરીયાતો જેની ન્યૂનતમ સંખ્યા/ ગુણવત્તા/ સ્તરનું હોવું અનિવાર્ય છે અને તે ન્યૂનતમ સંખ્યા/ ગુણવત્તા/ સ્તરની અવગણના થવાથી કસ્તુરબા ગાંધી બાલિકા વિદ્યાલયોનું સંચાલન સાર્થક ન બને. (જેમ કે શિક્ષણ કાર્ય, રહેવા અને ભોજનની વ્યવસ્થા, સફાઈની વ્યવસ્થા, ભવન, પરિસર, શિક્ષકોની સંખ્યા, કન્યાઓ માટેની જરૂરી સામગ્રી જેમ કે, કન્યાઓને જરૂરી વ્યકિતગત જરૂરીયાતો, સ્ટેશનરી, સુરક્ષા વ્યવસ્થા વગેરે)

કન્યાઓની પસંદગી અને નામાંકન (વાર્ષિક)

- સૌપ્રથમ એપ્રિલ-મે માસમાં કેજીબીવી મેનેજમેન્ટ કમિટિ (કે.એમ.સી.) સ્થિત વિદ્યાલયના વોર્ડન દ્વારા બ્લૉક પર ઉપલબ્ધ શાળાએ ન જતી કન્યાઓની યાદીની ભૌતિક ખરાઈ કરીને નવી યાદી બનાવવામાં આવે અને તેઓ દ્વારા તેનું નિરીક્ષણ કરવામાં આવે.
- કેજીબીવીની શિક્ષિકાઓ દ્વારા તે ગામ/પરિવારની મુલાકાત કરવામાં આવે જ્યાંથી કન્યાઓની પસંદગી કરવામાં આવી છે તેમજ વાલીઓને યોજનાની માહિતી આપવામાં આવે.
- કુલ લક્ષ્યમાંથી ૭૫% બાલિકાઓ અનુ. જાતિ, અનુ. જનજાતિ, અન્ય પછાત વર્ગો અને લઘુમતી સમુદાયની હોય અને ૨૫% કન્યાઓ ગરીબી રેખાની નીચે જીવતાં પરિવારોની હોય.
- બ્લૉકમાં જે સમુદાયની બહુમતી હોય ત્યાં નામાંકનમાં તે સમુદાયની કન્યાઓનું પ્રતિનિધિત્વ વધુ હોય.
- ક્લસ્ટર સ્તર પર કન્યાઓની પસંદગી નીચે પ્રમાણે રચવામાં આવેલી સમિતિ દ્વારા કરવામાં આવે.

ક્રમ	સભ્યોના હોદ્દા	સભ્યોની સંખ્યા
૧.	મદદનીશ જિલ્લા કો.ઓ. ગર્લ્સ એજ્યુકેશન	અધ્યક્ષ
૨.	સીઆરસી કો-ઑર્ડિનેટર	સચિવ
૩.	નજીકની પ્રાથમિક શાળાના આચાર્ય	સભ્ય
૪.	કેજીબીવીના વૉર્ડન કમ હેડ ટીચર	સભ્ય સચિવ

નામાંકન વખતે

- દરેક કન્યાની એક ફાઇલ તૈયાર કરવામાં આવે જેમાં શિક્ષણ સ્તરના મૂલ્યાંકનના રેકોર્ડ, આરોગ્યની પૂર્ણ તપાસની વિગતો, પરિવારની વિગતો વગેરે સામેલ હોય.
- માતા-પિતા સ્વયં અથવા તેમના દ્વારા અધિકૃત કરવામાં આવેલ વ્યક્તિ જે વિદ્યાલયમાં કન્યાઓને મળી શકે છે તેમનું વિવરણ જેમ કે નામ, સરનામું, સહીના નમૂના, ફોટો અને મોબાઇલ નંબર મેળવી લેવામાં આવે.
- વાલીઓને વિદ્યાલયના સંબંધમાં, નિયમો, મુલાકાતનો સમય, રજા અને વિદ્યાલયમાં ઉપલબ્ધ સુવિધાઓ વિશે માહિતી આપવામાં આવે.

સ્વીકાર્ય કર્મચારીઓની હોદ્દાવાર વિગતો નીચે મુજબ છે

શૈક્ષણિક કર્મચારીઓ

ક્રમ સં.	હોદ્દાનું નામ	હોદ્દાઓની સંખ્યા	શૈક્ષણિક યોગ્યતા
૧.	વૉર્ડન કમ શિક્ષિકા	૦૧ પ્રશિક્ષિત	સ્નાતક
૨.	પૂર્ણ કાલીન શિક્ષક	૦૪ પ્રશિક્ષિત	સ્નાતક
૩.	અંશ કાલીન શિક્ષક	૦૩ પ્રશિક્ષિત	સ્નાતક

શિક્ષણોત્તર કર્મચારીઓ

ક્રમ	હોદ્દાનું નામ	હોદ્દાઓની સંખ્યા	શૈક્ષણિક યોગ્યતા
૧.	હિસાબનીશ	૦૧	બી.કૉમ, એક વર્ષનો કામનો અનુભવ ટેલી સૉફ્ટવેર તાલીમ પ્રમાણપત્ર સહિત (મહિલા)
૨.	પટાવાળા	૦૧	અંશકાલીન, આઠમું ધોરણ પાસ (મહિલા)
૩.	ચોકીદાર	૦૧	પૂર્ણકાલીન, આઠમું ધોરણ પાસ (પોલીસ, સેના. ખાનગી સિક્યુરિટી ગાર્ડને પ્રથમ પસંદગી)
૪.	મુખ્ય રસોઈયો	૦૧	આઠમું ધોરણ પાસ (મહિલા, અનુભવીને પ્રથમ પસંદગી)
૫.	મદદનીશ રસોઈયા	૦૨	આઠમું ધોરણ પાસ (મહિલા)
૬.	સ્વીપર	૦૧	અંશકાલીન (શૌચાલય, બાથરૂમ અને ભવનની ચારે બાજુની સફાઈ માટે) (મહિલા)

વિદ્યાલય ભવન અને અન્ય વ્યવસ્થાઓ

- સ્વચ્છ વાતાવરણમાં સ્થિત વિજળીની સુવિધા સાથેની આવાસીય વ્યવસ્થા
- સ્વચ્છ શૌચાલય, સ્નાનાગાર
- કન્યાઓના ઉપયોગ માટે તેલ, મંજન, બ્રશ, સાબુ, ટુવાલ, કાંસકા, ગણવેશ, સ્વેટર, ચપ્પલ, પાથરણું, ગાદલા, ચાદરો, રજાઈઓ, મચ્છરદાની, તકિયા વગેરે તેમજ તેને રાખવાની વ્યવસ્થા
- રસોડામાં ભોજન બનાવવા માટે ગેસનો અને કુકરનો ઉપયોગ
- પીવાના પાણીની ઉચિત વ્યવસ્થા હોય શુદ્ધ પીવાના પાણી માટે વૉટર પ્યુરીફાયર લાગેલું હોવું જોઇએ.
- દરેક વિદ્યાલયમાં સેનેટરી નેપકિન્સ કન્યાઓને પૂરાં પાડવામાં આવે તેમજ ઇન્સીનરેટરના ઉપયોગ માટે કન્યાઓને તાલીમ આપવામાં આવે.

ભોજન વ્યવસ્થા

- ધોરણસર અને ડાયેટ ચાર્ટ મુજબ ભિન્નતા અને ગુણવત્તાયુક્ત યોગ્ય માત્રામાં ૪ વખત સવારનો નાસ્તો, બપોરનું ભોજન, સાંજનો નાસ્તો અને રાતનું ભોજન
- ખાદ્ય સામગ્રી માત્ર એક જ મહિના માટે ખરીદવામાં આવે અને આગલા મહિના માટે દરેક માસની ૨૫-૩૦ તારીખ સુધીમાં સામાન પૂરો પાડવામાં આવે.
- રસોઈઘરમાં ઉપયોગમાં લેવા માટેના અથાણાં, મસાલા, ખાદ્ય તેલ અને ઘી વગેરે બ્રાન્ડેડ હોવા જોઇએ.

શિક્ષણ કાર્ય

- ધોરણ ૫-૮ સુધી શિક્ષણની સુવિધા અને વય કક્ષા મુજબ યોગ્ય ધોરણમાં પ્રવેશ.
- સરકારી ઉચ્ચતર પ્રાથમિક શાળાઓના શૈક્ષણિક કેલેન્ડર મુજબ શિક્ષણની વ્યવસ્થા તેમજ ઓછામાં ઓછાં ૭ કલાકનું શિક્ષણ એક દિવસમાં થવું જરૂરી છે.
- કન્યાઓમાં જીવન-કૌશલ્યતા વિકાસ, વ્યવસાયિક કુશળતા વિકાસની તૈયારી, રમત-ગમત સંબંધી તાલીમ અને શૈક્ષણિક પ્રવાસ.
- પુસ્તકાલય, વિજ્ઞાન અને ગણિત પ્રયોગશાળા અને કમ્પ્યુટર શિક્ષણ.
- વિશેષ તાલીમ અનિવાર્ય રૂપથી આ વિદ્યાલયોનો એક ભાગ હોય. વિશેષ તાલીમ અભ્યાસક્રમ લઘુત્તમ ૩ માસ અને વધુમાં વધુ ૬ મહિના માટે હોય અને કદીએ શાળાએ ન ગયેલ કન્યાઓ માટે ૬ મહિના કરતા વધુ પણ હોય.
- પુસ્તકાલય અને રમત-ગમતને સમયપત્રકનો ભાગ બનાવવામાં આવે.
- સવારની સભા, બાલ સભા અને મીના મંચની ગતિવિધિઓ અનિવાર્યપણે કરવામાં આવે.

- ભણાવતી વખતે શિક્ષણ સામગ્રીનો ઉપયોગ કરવામાં આવે તેમજ જરૂર મુજબ કન્યાઓને બહારનો પરિચય પણ કરાવવામાં આવે.
- બધી જ કન્યાઓના સતત મૂલ્યાંકન (૧૫ દિવસે) અનિવાર્યપણે કરવામાં આવે અને તેની નોંધ રાખવામાં આવે.
- દરેક મહિનામાં એક વખત શૈક્ષણિક બેઠક બોલાવવામાં આવે જેમાં પાછલાં મહિનાના શૈક્ષણિક કાર્યોની સમીક્ષા થાય અને આગામી મહિનાના કાર્યનું આયોજન શિક્ષકો દ્વારા કરવામાં આવે. આ બેઠકમાં ડાયેટ લેકચરરનો સહયોગ સુનિશ્ચિત કરવામાં આવે.
- પૂર્ણ કાલીન, અંશ કાલીન તેમજ શિક્ષણોત્તર કર્મચારીઓ માટે રજાઓની એ જ યાદી માન્ય થશે જે જિલ્લા કચેરીની સુચના મોકલવામાં આવેલ નિર્દેશોના આધારે નક્કી કરવામાં આવી હશે.

સુરક્ષિત વાતાવરણ (આરોગ્ય, સલામતી, આપાતકાલીન)

- ૨૪ કલાક ચોકીદારની સુવિધા.
- અઠવાડિયામાં એકવાર પોલિસ પેટ્રોલિંગ
- કન્યાઓને આત્મરક્ષણ સંબંધી તાલીમ જૂડો, કરાટે, તીરંદાજી, માર્શલ આર્ટ્સ, લાઠી, લેઝિમ વગેરે.
- નજીકના પીએચસી, સીએચસી તબીબો/તબીબી અધિકારી દ્વારા પરિક્ષણ.
- વિદ્યાલય પરિસરમાં નિર્ધારિત સમય બાદ અથવા રાત્રિના સમયે કોઇ અપરિચિત વ્યક્તિનો પ્રવેશ વર્જિત. સાંજે ૭ વાગ્યા બાદ પુરુષ વ્યક્તિ માટે પ્રવેશ બંધ.
- આવન-જાવન પત્રકમાં આવવા-જવા સંબંધી વિવરણ
- અગ્નિશામક યંત્ર અને પ્રાથમિક સારવાર માટેની કિટની ઉપલબ્ધતા
- શાળા ફરતી દિવાલ અને સુરક્ષિત તાળાયુક્ત મુખ્યદ્વાર
- રોજેરોજ કન્યાઓની હાજરી અને દિવસમાં બે વાર રોલ કૉલ
- વિદ્યાલયમાં એક સુરક્ષા સમિતિ બનાવવામાં આવે જે વિદ્યાલયની સુરક્ષા સંબંધી વ્યવસ્થાઓ માટે સજાગ રહે જેમ કે, દરવાજાઓની મજબૂતી, સુતાં પહેલાં તાળા વગેરેની તપાસ થાય.
- ટેલીફોનની ઉપલબ્ધતા હોય અને આપાતકાલીન નંબરો દિવાલ પર અંકિત હોય. (પોલિસ સ્ટેશન, હૉસ્પિટલ, જિલ્લા અધિકારી, બીએસએ ફાયર સ્ટેશન, વગેરે)
- રાતના સમયે વૉર્ડન, પૂર્ણકાલીન શિક્ષિકાઓ તથા ચોકીદાર અનિર્વાય રૂપથી હાજર હોય.
- પૂર્ણકાલીન કર્મચારીઓના સગા-વ્હાલાઓનો વિદ્યાલયમાં નિવાસ વર્જિત છે.
- કન્યાઓની સલામતી માટે વિદ્યાલય ફરતી દિવાલ.
- કન્યાઓને ઘરે જવા અંગેની નિયમાવલી.
- કન્યાઓ સાથે કર્મચારીઓનો મિત્રતાપૂર્ણ વ્યવહાર.

શિક્ષણનો અધિકાર
સર્વ શિક્ષા અભિયાન
સૌ ભણે સૌ આગળ વધે

ગુજરાત પ્રારંભિક શિક્ષણ પરિષદ
સર્વ શિક્ષા અભિયાન, સેક્ટર-૧૭, ગાંધીનગર
Toll Free: 1800-233-7965
www.ssagujarat.com

300 GSM Art Card 'A' Grade Mill